

Gordoni perekooli mõjust vanematele ja lastele viie koolituskursuse näitel

Uurimuse tulemustest kolm kuud peale koolituskursuste lõppu

Eel-ja vahetu järelhindamise peamised tulemused

Esimese ja teise hindamise skooride võrdlemisel saadud tulemused näitasid, et vahetult Gordoni perekooli järgselt ilmnesisid järgmised statistiliselt olulised muutused võrreldes eelhindamise tulemustega:

- Lapsevanemad kogesid kõrgemat rahulolu ja seeläbi kõrgemat kompetentsi vanemlikus rollis.
- Vanemate hinnangute kohaselt vähenesisid laste käitumisprobleemid, hüperaktiivsus, probleemid suhetes eakaaslastega ning kõikide raskuste keskmine tase;
- Vanemate hinnangute kohaselt paranes laste prosotsiaalne käitumine;
- Lapsevanemad kogesid enam vaenulikkust ja konfliktsust pereliikmete omavahelises kommunikatsioonis.

Uurimusest

2011.aasta kevadel viidi MTÜ Perekoolitustühingu Sina ja Mina ning Ennetustegevuse Keskuse koostööna läbi uuring, mille eesmärgiks oli hinnata Gordoni perekooli koolituskursuste tulemuslikkust.

Täpsemini, uurimuse peamise fookuse moodustas Gordoni perekooli võimaliku mõju hindamine vanemlusele, vanemate-laste -ja peresuhetele ning laste emotsionaalsetele ja käitumuslikele probleemidele.

Hindamisuuringus rakendati pre/post disaini, kus mõõtmisi teostati enne ja vahetult sekkumise järgselt ja kolm kuud peale sekkumise elluviimist.

Uurimuses osales 73 lapsevanemat, kelle lapsed olid vanuses 9-16 eluaastat.

Veel uurimistulemusi:

Kõikides aspektides eel-ja järelhindamisel muutusi ei ilmnenu

Allpool toodud aspektides eel-ja järelhindamise tulemuste võrdlusel statistiliselt olulisi erinevusi ei ilmnenu:

- efektiivsus vanemlikus rollis
- heakskiidu ja tunnustuse väljendamine (sh premeerimine) positiivse käitumise puhul
- lapse ja vanema vaheline lähedus
- laste emotsionaalsed probleemid
- reaktiivsus pereliikmete kommunikatsioonis

Kas saadud tulemused on püsivad?

Selleks, et hinnata, kas saadud tulemused kehtivad ainult vahetult peale Gordoni perekooli lõppemist või on ülaltoodud tulemused püsiva loomuga, viidi kolm kuud peale sekkumise lõppemist läbi kordushindamine.

Gordoni perekoolis osalenud lastevanematele saadeti kolm kuud peale perekooli lõppemist postiga küsimustik, millega oli kaasas margistatud ümbrik, millele märgitud Perekoolitusühingu "Sina ja Mina" postiaadress.

Uurimusega algust teinud 73st lapsevanemast tagastasid järelhindamise küsimustiku 55 inimest. Andmeanalüüsi teostamisel järgiti ravikavatsuse põhimõtet – analüüsi kaasati kõigi 73 lapsevanema andmed, kasutades nende viimase hindamise tulemusi.

Eelhindamise ja kolm kuud peale koolituse lõppu saadud hindamise tulemuste võrdlus

- Kolm kuud peale sekkumise lõppemist kogesid lapsevanemad eelhindamisega võrreldes kõrgemat rahulolu vanemlikus rollis (↑). Saadud tulemus oli sarnane vahetult peale sekkumist saadud tulemustega. Vanemliku efektiivsuse osas oli aga toimunud oluline langus võrreldes sekkumisjärgsete tulemustega (↓). Seeläbi ilmnes ka üldine tajutud kompetentsi langus vanemlikus rollis.
- Positiivse vanemluspraktika osas (positiivse käitumise puhul heakskiidu ja tunnustuse väljendamine, sh premeerimine) näitasid kolm kuud peale sekkumist saadud tulemused statistiliselt olulist langustendentsi võrreldes eelhindamise tulemustega (↓). Olgu siinkohal mainitud, et vahetult peale sekkumist saadud tulemuste osas ei olnud langustendents statistiliselt oluline (○).
- Lapse ja vanema lähedussuhte osas ilmnes kolm kuud peale sekkumise lõppemist statistiliselt oluline langustendents (↓), olgugi et sekkumisele vahetult järgnenud mõningane langustendents polnud statistiliselt oluline (○). Sarnaselt vanemluspraktikale alanesid tulemused lähedussuhte osas aja möödudes.
- Vanemate hinnangute kohaselt vähenesid laste emotsionaalsed probleemid, hüperaktiivsus, probleemid suhetes eakaaslastega ning kõikide raskuste keskmine tase (↑). Varasemalt ilmnenu muutused käitumisprobleemide tasemes, suhetes eakaaslastega ja protsotsiaalsed käitumised enam statistiliselt oluliseks ei osutunud(○).
- Sarnaselt vahetult peale sekkumist saadud tulemustega ei ilmnenu pereliikmete omavahelist suhtlust puudutava reaktiivsuse osas statistiliselt olulisi muutusi(○). Küll aga kogesid lapsevanemad sarnaselt vahetu järelhindamise tulemustega kõrgeenenud vaenulikkust ja konfliktsust kommunikatsioonis(↓).

Tabel. Eel-ja järeltesti ning kolm kuud peale sekkumist saadud tulemuste võrdlus

	Eeltest		Vahetu järeltest		Test 3 kuud peale sekkumist		Statistiliselt oluline muutus vahetult peale sekkumist	Statistiliselt oluline muutus kolm kuud peale sekkumist
	M	SD	M	SD	M	SD		
Vanemlus ja lapse-vanema suhe								
Rahulolu vanemlikus rollis	34.41	6.13	36.98	5.76	36.67	6.02	↑	↑
Efektiivsus vanemlikus rollis	30.25	3.93	31.14	4.02	20.25	6.96	○	↓
Kompetents vanemlikus rollis	64.66	8.09	68.12	8.00	57.17	7.32	↑	↓
Positiivne vanemluspraktika	3.89	0.64	3.77	0.58	3.68	0.60	○	↓
Lapse ja vanema lähedussuhe	3.36	0.31	3.35	0.31	2.91	0.35	○	↓
Laste emotsionaalsed-ja käitumisprobleemid								
Emotsionaalsed probleemid	2.90	1.84	2.60	1.86	2.29	1.85	○	↑
Käitumisprobleemid	2.33	1.76	1.99	1.58	1.89	1.37	↑	○
Hüperaktiivsus	4.10	2.35	3.73	1.99	3.54	2.24	↑	↑
Probleemid eakaaslastega	1.95	1.78	1.64	1.70	1.73	1.79	↑	↑
Protsotsiaalne käitumine	7.48	1.93	8.08	1.64	7.81	1.73	↑	○
Kõik raskused	11.27	5.08	9.95	5.01	9.44	4.92	↑	↑
Pereliikmete kommunikatsioon								
Reaktiivsus kommunikatsioonis	2.99	0.52	2.98	0.62	2.91	0.58	○	○
Konfliktid perekonnas	2.56	0.68	2.72	0.55	2.77	0.55	↓	↓

Muutused grupis *versus* individuaalsed muutused

Niisiis, grupi keskmisi tulemusi võrreldes ilmnesid positiivsed muutused vanemlikus rahulolus, laste emotsionaalsetes probleemides, hüperaktiivsuses, suhetes eakaaslastega ja kõikide raskuste tasemes. Negatiivsed muutused ilmnesid aga vanemlikus efektiivsuses ja seeläbi üldises vanemlikus kompetentsis ning konfliktides ja vaenulikkuses suhtlemisel. Kui paljud lapsevanemad kogesid aga individuaalseid positiivseid muutusi?

Individuaalsed muutused vanemluses ja lapse-vanema suhetes

Vanemlus ja lapse-vanema suhe	Negatiivne muutus, N (%)	Muutus puudub, N (%)	Positiivne muutus, N (%)
Rahulolu vanemlikus rollis	12 (16.4)	13 (17.8)	48 (65.8)
Efektiivsus vanemlikus rollis	61 (81.6)	10 (13.7)	2 (2.7)
Kompetents vanemlikus rollis	54 (74.0)	13 (17.8)	6 (8.2)
Positiivne vanemluspraktika	33 (45.2)	21 (28.8)	19 (26.0)
Lapse ja vanema lähedussuhe	51 (69.9)	15 (20.5)	7 (9.6)

Individuaalsed muutused laste käitumises vanemate hinnangul

Laste emotsionaalsed-ja käitumisprobleemid	Negatiivne muutus, N (%)	Muutus puudub, N (%)	Positiivne muutus, N (%)
Emotsionaalsed probleemid	15 (20.5)	22 (30.1)	36 (49.3)
Käitumisprobleemid	17 (23.3)	29 (39.7)	27 (37.0)
Hüperaktiivsus	19 (26.0)	22 (30.1)	32 (43.8)
Probleemid eakaaslastega	18 (24.7)	32 (43.8)	23 (31.5)
Prosotsiaalne käitumine	19 (26.0)	27 (37.0)	27 (37.0)
Kõik raskused	21 (28.8)	10 (13.7)	42 (57.5)

Individuaalsed muutused perekommunikatsioonis

Pereliikmete kommunikatsioon	Negatiivne muutus, N (%)	Muutus puudub, N (%)	Positiivne muutus, N (%)
Reaktiivsus kommunikatsioonis	18 (24.7)	22 (30.1)	33 (45.2)
Konfliktid perekonnas	35 (47.9)	18 (24.7)	20 (27.4)

Vastuolulised tulemused

Antud tulemuste üldistamisel tasub olla ettevaatlik, kuna antud uurimuses kasutatud pre/post disain ei võimalda väita, et nii positiivsed kui negatiivsed muutused on tingitud konkreetsest sekkumisest. Muud faktorid, mida ei olnud võimalik kontrollida, võisid omada mõju saadud tulemustele. Seega, oluliseks täienduseks järgnevates uuringutes on kontrollgrupi olemasolu.

Eel-ja järeluuringu ülevaatest leiab detailsemat infot uuringu disaini, uurimuses osalejate, kasutatud mõõtevahendite ja analüüsi kohta:

Edovald, T. & Roosa, A. (2011). Gordoni perekooli mõjust vanematele ja lastele viie koolituskursuse näitel. MTÜ Perekoolitusühing Sina ja Mina.

Lisainfo saamiseks palun kontakteeruge MTÜ Perekoolitusühinguga Sina ja Mina.

E-post: perekeskus@sinamina.ee